

Tekniska system

Tekniska system

Vatten och avlopp

Trosa kommun har antagit en ny Vattentjänstplan där kommunens samlade vatten- och avloppsplanering finns redovisad. Översiktsplanen syftar till att stödja den utvecklingen samt att anpassa kommunens fortsatta utveckling utifrån Vattentjänstplanens riktlinjer. Vattentjänstplaner pekar bl a på inriktningen för kommunens framtida utbyggnad av det kommunala va-nätet och definierar en handlingsplan för allmänt vatten och avlopp. Inriktningen i Vattentjänstplanen är av högsta betydelse när översiktsplanen pekar ut nya utvecklingsområden.

Kommunen bedriver ett arbete utifrån EU:s vattendirektiv. En förvaltningsövergripande organisation för vattenplanering har instiftats och utöver deltagare från Samhällsbyggnadskontoret ingår representanter från Ekologienheten och Tekniska enheten. Sammansättningen säkerställer ett brett angreppssätt där översiktsplanen och vattentjänstplanen bidrar till arbetet samtidigt som det långsiktiga arbetet att strategiskt arbeta med ekologiska frågor ingår. Syftet är att förbättra arbetet för att uppnå godkänd status i vattenförekomster och förbättra MKN Vatten i de vattendrag och avrinningsområden som påverkar Trosa kommun. Arbetet inom kommunen kommer efter hand att ännu bättre samordnas med det som sker på regional nivå och kommunen följer arbetet med att ta fram nästa statusklassning av vattenförekomsterna.

Vattentjänstplanen och dess riktlinjer tillsammans med kommunens kommande investeringar i överföringsledning till Himmerfjärdsverket, fortsatt inventering av enskilda avloppsanläggningar, stärkt dagvattenhantering samt skydd av vattentäkter kommer att bidra till att kommunen kan stärka sitt arbete vad gäller miljökvalitetsnormer för vatten. Tack vare aktuella planeringsunderlag skapas en beredskap att ta sig an vattenrelaterade frågor på ett hållbart sätt. (Mer information om vattentjänstplanen finns på kommunens hemsida, www.trosa.se.)

Dricksvatten

I Trosa kommun är de största förekomsterna av dricksvatten kopplade till isälvsavlagringar och kommunen har två vattentäkter. Båda vattentäktarna har fastställda skyddsområden med föreskrifter och för Sörtuna pågår ett arbete att både uppdatera föreskrifterna men också att ge tälten nya skyddsområden. Vattentäktarna är sammankopplade för att öka tillförlitligheten i försörjningen av dricksvatten. Det skapar en stabilitet och minskar kommunens sårbarhet. Tillgång till dricksvatten är central för ett samhälle och bygger på att reserverna tillåts fyllas på och att uttaget inte blir för stort över året. Det innebär att kommunen periodvis beslutar om vattenförbud när behov uppstår.

Inom kommunen finns även flera enskilda vattentäkter.

Avlopp

Trosa kommun har fattat beslut om att ansluta kommunens avloppsnät till Himmerfjärdsverket via en överföringsledning som ansluter i Hölö i Södertälje kommun. Genom att ansluta kommunen till SYVAB som driver reningsverket säkerställs en långsiktig hållbar rening av kommunens avloppsvatten. Dagens reningsverk kommer att ersättas med pumpstationer. Det kommunala avloppsnätet kommer vidare anpassas för en bättre funktion i förhållande till överföringsledningen. Våtmarkerna vid Rådmansbackarna och i Vagnhärad kommer att vara kvar men med en förändrad funktion. Detta utreds och kommer att fastställas i samband med att överföringsledningen tas i drift senast år 2028.

Dagvatten

Dagvatten ska omhändertas så nära källan som möjligt vilket innebär att det ska fördröjas och renas innan det når recipienten. Det kan både handla om olika typer av nedgrävda fördröjningsmagasin som ansluter till diken, utkastare direkt ut på gräsmattor eller öppna dagvatten-

dammar som också blir ett kvalitativt inslag i stadsbilden samtidigt som den biologiska mångfalden stärks. Att minska dagvattenflödet in i ledningsnätet är av högsta prioritet liksom att minska inläckage av ovidkommande vatten i nätet.

Genom att arbeta för lokal hantering av dagvatten samt öppna lösningar ges bättre förutsättningar att hantera höga flöden och skyfall. Vid utformning av allmänna platser med mer grönska och mindre hårdgjorda ytor ges bättre förutsättningar att hantera ett förändrat klimat med tätare skyfall och håftigare vädersvängningar. Genomtänkt planering av grönska och parker bidrar till att hantera nederbörd. Just nu utreds möjligheten att använda befintliga våtmarker som fördröjningsmagasin och rening av dagvatten när dessa inte längre behövs för efterpolering av det renade avloppsvattnet.

I detaljplaner är hantering av dagvatten en central fråga att utreda. Utöver att hantera effekter av ett framtida förändrat klimat syftar arbetet också till att rena och fördröja dagvatten på ett sätt som gör att påverkan på vattendrag och Östersjön minskar och därmed ger förutsättningar att förbättra miljökvalitetsnormerna för vatten. Vid planläggning av ny bebyggelse är utgångspunkten att området inte ska släppa ifrån sig mer vatten efter ett genomförande jämfört med innan vilket betyder att omfattande åtgärder kan behövas inom respektive planområde för att inte risker att bidra till en försämring. En utmaning i Trosa kommun är att hantera de delar av kommunen som är anslutna till det kommunala dagvattennätet samt att motverka inläckage. Det är inte hållbart i längden att låta dagvatten passera avloppsreningsverk. I enlighet med vattentjänstplanen kommer Trosa kommun att fortsätta arbetet med en hållbar hantering av dagvatten genom att ta fram en dagvattenstrategi.

Enskilda avlopp

Fastigheter på framförallt landsbygden har enskilda anläggningar för att klara sin dricksvattenförsörjning och rena sitt avloppsvatten. Det finns även några enskilda avloppsreningsverk i kommunen. Miljökontoret i Trosa kommun är ansvarig för detta och utfärdar tillstånd och har ett tillsynsansvar för dessa anläggningar. Kontinuerligt sker en inventering av kommunens enskilda avloppsanläggningar och i de fall en anläggning döms ut får fastighetsägaren ansöka om tillstånd för en ny. Inventeringen och tillsynsarbetet utgör en viktig del i kommunens arbete att förbättra miljö kvalitetsnormer för vatten. Enligt kommunens hälsoföreskrifter ställs högre krav på enskilda avloppsanläggningar inom Sörtuna och Källvretens vattenskyddsområden samt inom 300 m från sjöarna Björken och Gisesjön.

Trosa kommun är en attraktiv kommun och många väljer att bosätta sig på landsbygden eller i externa fritidshusområden. Vissa av dessa är anslutna till det kommunala va-nätet och i några fall finns va-nät med enskilt huvudmannaskap. I Vattentjänstplanen finns en tydlig prioritering för dessa omvandlingsområden och en ungefärlig tidplan för en möjlig kommunal utbyggnad. Översiktsplanen utgår ifrån Vattentjänstplanens inriktningar vad gäller planläggning på landsbygden.

Om ett område ansluts till det kommunala va-nätet ska berörda fastighetsägare betala anslutningsavgift enligt gällande va-taxa. I det fall det finns en godkänd enskild anläggning kan kommunen behöva lösa in den. Ersättning beräknas då utifrån schabloner bl a beräknad livslängd.

Fjärrvärme

Kommunen skall verka för en positiv utveckling för hållbara energisystem som drivs med förnybara energislag. Därför är fortsatt utveckling av fjärrvärmesystemen i Trosa och Vagnhärad central. Samordning av energiförsörjning

kan vara aktuellt även i Trosa kommun och kommunen ser positiv på utvecklingen av teknik för förnybar energi andra områden av kommunen. Idag finns två fjärrvärmeverk i kommunen, ett i Trosa och ett i Vagnhärad. Värmeverken samt ledningsnätet ägs av Statkraft och kommunen för en nära dialog med företaget i syfte att få till stånd en fortsatt utbyggnad av fjärrvärmesystemet.

Förnybar energi

Trosa kommun ser positivt på en fortsatt utveckling med mer förnybar energi i kommunen. Under de senaste åren har antalet solcellsanläggningar ökat kraftigt samtidigt som möjligheten till energigemenskaper utretts inom delar av kommunen. Generellt är kommunen positiv till nya energianläggningar men i vissa områden menar Trosa kommun att restriktioner kan finnas. I riksintresseområdena Trosa stad väger exempelvis kulturmiljöintresset tyngre än den enskildes intresse att etablera solceller. Detta kan endast tillåtas undantagsvis förutsatt att de antikvariska värdena inte äventyras.

Generellt gäller att så länge solceller följer byggnadens form är installation av solceller bygglovsbefriade. Detta gäller dock inte inom riksintresseområden för totalförsvarets militära del. I det fall solceller ska etableras inom ett sådant område krävs bygglov och att ansökan remitteras till Försvarmakten. Av ansökan ska framgå fastighetsbeteckning, ansökan om lov, tydlig karta, situationsplan samt storlek och placering av solceller.

På landsbygden samt i Vagnhärad finns intresse att anlägga större solcellsanläggningar. För landsbygden kan begränsningar att ansluta till elnätet finnas med tanke på kapaciteten i näten. I Vagnhärad finns det i norra delen av tätorten goda möjligheter i vissa enskilda lägen men överlag kan elnätet utgöra en kapacitetsbrist. Kommunen ser positivt på att samutnyttja ytor som inte kan exploateras för annat t ex utmed ledningsgator eller liknande. Där

sätter än så länge lagstiftningen begränsningar utifrån gällande skyddsavstånd men i det fall möjligheten öppnas upp välkomnar kommunen framtida prövningar.

I Trosa kommun finns ett fåtal vindkraftverk för gårdsbruk. Utifrån förutsättningar på platsen är kommunen positiv till att pröva frågan. Det går dock att konstatera att intresset avtagit för att etablera den här typen av anläggningar under planperioden. I samband med etablering av vindkraftverk kan det vara värt att notera att dessa kan störa fasta radioförbindelser vilket kan innebära en riskfaktor.

I kommunens ytterskärgård finns ett utpekad riksintresse för havsbaserad vindkraft. Trosa kommun har tydligt avstyrkt etablering inom detta område i samband med regeringens tillståndsprövning av projekt Långgrund. Kommunen vidhåller att området är olämpligt för etablering av havsbaserad vindkraft och att det borde utgå som riksintresse. En etablering inom området skulle riskera att påtagligt skada flera allmänna intressen i form av riksintressen och skyddad natur, strida mot gällande och förslag till ny havsplan samt allvarligt påverka Försvarmaktens intressen.

Energimyndigheten samråder under hösten 2025 förslag till nya riksintressen för bl a havsbaserad vindkraft och Trosa kommun har tagit del av förslaget där dagens riksintresse föreslås tas bort men ersättas av ett annat som tangerar såväl dagens riksintresse som det projekt Trosa kommun sagt nej till. Utifrån kommunens tidigare avstyrkan samt statens tydliga inriktning både i gällande havsplan som förslag till ny havsplan som presenterats för regeringen samt Försvarmaktens ställningstaganden menar Trosa kommun att det är direkt olämpligt att peka ut ett nytt riksintresse i området eftersom detta så tydligt går emot såväl statens som kommunens intressen.

Laddinfrastruktur

Trosa kommun har under senare år byggt ut laddstationer

på flera strategiska platser i kommunen. Det handlar om centralt belägna parkeringsplatser samt infartsparkeringar vid viktiga kollektivtrafiknoder. Inom ramen för bygglovhantering säkerställs laddinfrastruktur vid utbyggnad av flerfamiljshus. Långsiktigt arbetar Trosa kommun för en fortsatt utbyggnad i kommunen såväl inom det egna ansvarsområdet som genom samverkan med externa parter.

Värmeuttag i mark och vatten

Kommunen ställer sig positiv till värmeuttag i lämpliga lägen. För att installera en värmepump för värmeuttag ur mark eller vatten måste dock anmälan göras till Miljökontoret. Inom Sörtuna och Källvretens vattenskyddsområden är det förbjudet att installera värmepump för värmeuttag ur marken. Motsvarande förbud gäller enligt samma föreskrifter för värmeuttag ur vatten för Trosaån, Gisesjön och de delar av sjön Björken som ligger inom Trosa kommun. För mer information om detta kontakta Trosa kommuns Miljökontor.

Bevattnings

Dricksvatten ska hanteras med varsamhet och lämpligheten att använda det för omfattande bevattnings kan diskuteras särskilt när påfrestningen på kommunens täkter periodvis kan vara stor. Periodvis informeras kommuninvånarna om att vara återhållsamma med vattenförbrukningen kopplat till nivåerna i de kommunala täkterna. Bevattnings av parker sker i hög utsträckning med åvatten. Fastigheter utmed Trosaån kan också ha tillstånd att använda åvatten. För husbehov kan en- och två familjfastigheter ta åvatten utan tillstånd från Länsstyrelsen, samt jordbruksfastigheter om vattnet används för djurhållning, men det behövs fortfarande ett godkännande från vattenrättshavaren, vilket för stora delar av Trosaån är Trosa kommun. För bostadsrättsföreningar, företag och jordbruksverksamhet för bevattnings av åkermark krävs tillstånd från Länsstyrelsen. Tillstånd från Trosa kommun söks via en e-tjänst på kommunens hemsida.

Förutsättningarna för detta kan ändras på sikt. Låga vattennivåer i Trosaån och dess avrinningsområde kan innebära ändrade förutsättningar för djur- och växtlivet i Trosaån på sikt vilket skulle kunna innebära att enskilda miljömål hotas. Kommunen kommer följa utvecklingen för att säkerställa en hållbar vattenmiljö i Trosaån

E

Tillgång till el och tillräcklig effekt i elnätet är av högsta betydelse för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. I takt med att fler ställer om ökar elanvändningen och periodvis har priser fluktuerat kraftigt och varning för elfektbrist utfärdats vid vissa toppar. Lokalt kan kommunen skapa förutsättningar för att uppmuntra till installation av solceller, energieffektiviseringar i befintlig bebyggelse samt planera för en högre energieffektivitet. Samtidigt saknar kommunen rådighet i frågor som rör elnätet och dess utbyggnad. I en växande kommun är det av högsta betydelse att nätägaren följer kommunens planerade utveckling och förbereder för nya anslutningar och krav på högre effekt. Samtidigt förhindrar lagstiftningen proaktivitet inom detta område då elnätet inte får byggas ut utan att det finns en konkret beställning. Detta riskerar att bromsa eller i vissa fall hindra en önskad samhällsutveckling. Vattenfall Eldistribution AB äger nätet i Trosa kommun och det sker en kontinuerlig samverkan i dessa frågor. Trosa kommun kan se ett framtida behov att se över elnätet och framtida behov av större station i norra Vagnhärad med tanke på kommande utbyggnad. Det vore olyckligt om utvecklingen avstannar p g a bristande utbyggnad av kapaciteten i elnätet.

Trosa kommun bedriver ett aktivt arbete för att underlätta för omställning och effektivisera energianvändningen. Genom den avgiftsfria Energi- och klimatrådgivningen ges fastighetsägare, företag och föreningar möjlighet att ta del av råd om hur var och en kan minska sin energiförbrukning och göra kloka energibesparande investeringar.

Kommunen erbjuder också Solkartan för att visa fastighetsägare sin sol- och solvärmepotential. För att bidra till omställningen till ett mer hållbart samhälle har kommunen själv installerat solceller på flera av kommunens byggnader samt byggt ut laddinfrastruktur i Trosa stad och Vagnhärad. Trosa kommun är inte berört av transmissionsnätet, som leder el långa sträckor med höga spänningsnivåer från elproducenter. Utan inom kommunen finns enbart region- och lokalnät utbyggt.

Inför planläggning och bygglovshantering är det viktigt att notera att elnätets olika anläggningar kräver skyddsavstånd av olika grad. Vid nyexploatering kan även nya nätstationer behövas vars placering underlättas av en tidig kontakt med nätägaren. I takt med elektrifieringen av samhället kan även elnätet behöva byggas om för att klara den ökade efterfrågan.

Master och höga konstruktioner

Vid provning av nya mobilmaster ska hänsyn tas till det aktuella områdets natur- och kulturmiljövärden. Tidigare har master ofta samutnyttats av flera operatörer men med tanke på rådande säkerhetsläge kan det framöver vara bra att även väga in beredskapsaspekten. Nya master kan därför behöva tillkomma och kommunen behöver arbeta för att möjliggöra den typen av etablering.

Vid anläggandet av högre konstruktioner, 20 m inom sammanhållen bebyggelse och högre än 45 m utanför sammanhållenbebyggelse krävs samråd med MSB. Detta gäller såväl mobilmaster som vindkraftverk o dyl.

Avfall

Kommunens avfallshantering står inför stora förändringar kommande planperiod. Idag finns Korslöts återvinningscentral som försörjer hela kommunen. Stationen är nyligen ombyggd och erbjuder fastighetsägare och företagare i kommunen bra möjligheter till sortering och återvinning.

I och med den förändrade lagstiftningen kommer dagens återvinningsstationer att ersättas av fastighetsnära inhämtning av avfall. Det kommer att resultera i att dagens återvinningsstationer kommer efter minskat behov att reduceras och marken blir tillgänglig för annat samtidigt som ytor och vägar behöver anpassas till större kärl och fordon.

Bergtäkt

Sedan lagstiftningen ändrats om användandet av naturgrus har behovet av bergtäkter ökat i Stockholmsregionen. Det handlar både om att tillgodose ett lokalt samt ett

regionalt behov av massor. I Trosa kommun har täktområden utretts och idag finns två bergtäkter, en vid Erikslund och en i Vagnhärad. Dessutom finns ett massoptimeringsföretag vid Fredriksdal samt det pågår verksamhet att omhänderta inerta massor och fylla två av kalkbrotten i Vagnhärad.

Trosa kommun menar att verksamheterna i norra Vagnhärad kommer vara i konflikt med utvecklingen mellan Kalkbruksvägen och E4. De tunga transporterna, buller och andra störningar från täktverksamheterna kan påverka möjligheten att utveckla bostäder och lättare verksamheter invid Ostlänkens nya resecentrum och i området österut mot väg 218. På kort sikt bedöms risken för motstående intressen begränsad men i takt med att utbyggnaden kommer igång i norra Vagnhärad finns en uppenbar risk. Trosa kommun ser ett starkt samhällsintresse att möjliggöra bostäder och verksamheter vid det nya resecentrum och översiktsplanen är tydlig med att den utvecklingen är prioriterad på kort och lång sikt.

>> Översiktsplanen vill ge förutsättningar för:

- En långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning och rening av avloppsvatten som tillgodoser behoven hos en växande befolkning.
- Hantering av dagvatten på ett sätt som stärker miljökvalitetsnormer för vatten och bidrar till biologisk mångfald och kvalitativa stadsmiljöer.
- Bidra till en fortsatt omställning till ett fossilfritt samhälle.
- Fortsätta minska energianvändningen och bidra till mer förnybar energi i kommunen.

>> Strategier

- Fortsätta arbeta med vattenrelaterade frågor ur ett hållbarhetsperspektiv.
- Underlätta för förnybar energi samtidigt som kommunen ger förutsättningar för och bidrar till att bygga ut laddstationer på strategiska platser.
- Kommunen ska fortsätta arbeta för en mer energieffektiv planering samt verka för fortsatt utbyggnad av effekten i elnäten i kommunen.